

Лошо нѣщо е да ся помѣти нѣкой отъ начала-та си когато сѣ правы.

МАКЕДОНИЯ

ВЪСТНИКЪ ЗА НАРОДА

Κακίστον πρῶτα νὰ σαλευθῇ τὸ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ, ὅταν εἶνα ὀρθαί.

МАКЕДОНИЈА излиза за сега веднѣжъ на недѣлѣж-тъ въ сѣботѣ. — Цѣна прѣдпла-тена за години 4 бѣлы меджидіета за въ Цариградъ, а петъ за по въз на всѣкъ-за шестъ мѣсеца 2 1/2 за въ Цариградъ а за по въз на всѣкъ 3. — За три мѣсеца 1 1/2 бѣло меджидіе за всѣкъ.

Писма не освободены отъ пощенскѣ платѣ и паричванія за вѣстникъ не сѣдружены съ прѣдплатѣж-тъ не сѣ прѣсѣлѣтъ.

Подписка-та на спомоществованіа ста-ва въ Цариградъ при Редактора и издателя на МАКЕДОНИЈА Н. Р. Славейкова при Одукъ-Каніѣ Н-068. Статіи и писма за об-щеполитѣ работи пошляватъ ся безъ пла-тъ, а за частни извѣстія плаща ся по 2 гр. редѣтъ, а кога сѣ повторѣ по грошъ.

Подписка на спомоществованія ставатъ и при отредѣлѣтъ по въз настоятели, които и отговарятъ за вѣстникѣтъ.

СПАСИТЕЛНИЙТЪ УРОКЪ

Има начѣла, които сѣ всякога и за всякой народъ важны, които сѣ общи за цѣлото човѣчество, а между такъвъзито спада безъ сумнѣніе голѣмото опова на-чѣло, че просвѣщеніето е главниятъ стѣбъ на човѣческото щастіе и на народнитѣ силѣ.

Душевното просвѣщеніе е необходи-мата потребностъ за животѣтъ както на всѣтъ народы тѣ и на Българскитѣ нашъ народъ: надѣмы ся че не ще има ни между насъ нѣкой да помисли, че безъ едно достаточнѣ душевно развитіе ний ще бѣдемъ въ сѣстояніе да бѣдемъ о-познати отъ другитѣ за народъ и да о-здравимъ сѣществованіето и благосѣсто-яніето си.

Не знамъ ако да е имало другъ нѣ-кой народъ на свѣтътъ тѣи злочестъ ка-то нашитѣ по тѣзи частъ. Ний не само не сме имали до сега ни въ свѣт-скитѣ ни въ духовнитѣ си животѣ който да ни рѣководи въ пѣтьтъ на просвѣщеніето; но наиротивъ имали сме още и най-големѣ-тъ спѣнки и прѣчки въ това, а най-вѣ-че отъ тѣзи на които званието при всѣ-тъ другы народности на свѣтътъ е было да спомога духовното развитіе на наро-дытъ и да бѣде твърде на народното ний сѣществование.

Така или иначе, възползувана отъ обстоятелствата и турена на чело на на-шето духовно развитіе, грѣцката Іерар-хія другъ задачъ не е ни имала освѣнъ какъ да изсуши жизненитѣ силѣ на нашитѣ народностъ и да загаси свѣтътъ народитѣ ни личностъ.

Отъ най-старо та до най-ново врѣме, тѣзи които сѣ искали да затрѣтъ на-роднитѣ особности, не сѣ могли да сѣ послужатъ тѣи успѣшно съ друго колко-то сѣ калпазанѣтъ въ изученіето на народитѣ, като сѣ турали на рѣжъ най-напрѣдъ училищата ний и сѣ земали на себе си образованіето ний. Тойзи доводъ ний пѣмамы нужда да го освѣтъляваме съ примѣры далечни отъ насъ: Ето прѣтъ толкозъ стотинѣ години несѣбѣдявно-то опуй мрътвило въ народнитѣ ни жи-вотѣ, не е ли плодѣтъ на тѣзи адскѣ политикѣ?

Едвамъ, слѣдъ дълги и тежки борби противу тѣзи враждебнѣ политикѣ, отъ скоро на самъ нашитѣ народѣ сполучи до нийдъ да отбѣсне гибелното нейно вліяніе, да турѣ на рѣжъ пакъ училища-та си и да земе самъ да сѣ труди по възможности да сѣ доставѣ необходимѣ-тъ потребѣ за настоящето си, безъ да е още въ сѣстояніе да набавѣ нѣщо и за будущее си.

То е право, че ний не сме могли още да покажемъ нѣкой значителенъ успѣхъ въ колето на народното си образование, ний хромимъ още и твърдѣ мудоно вървимъ кѣтъ просвѣщеніето, като не сме сѣ о-тървали отъ всѣтъ скандала на противо-вѣстїето. По съ прѣвѣтъ крачѣкъ прѣ-вѣдѣхмы отъ прѣчкитѣ най-големѣйтѣ вѣ-бѣтъ и имамы вече най-големѣйтѣ, най-тежкитѣ, но и най-спасителнитѣ за насъ урокъ.

Колкото малко и да сме отишли на-прѣдъ стигнали сме мыслѣ до тамъ дѣто да освѣтимъ добритѣ слѣдствія на при-родното образование и да познаемъ гибел-ното вліяніе на чуждитѣ. Прѣдъ насъ е открито вече за да видимъ какъ става то, че едно и това учение, когато е при нормалны условія, става изворъ на наро-днѣ мыслѣ, на народнѣ силѣ и крѣпостъ, а когато е възъ отъ границитѣ на при-родното вліяніе и на природнитѣ само-

дуваніе, сѣме за унищоженіе на народ-нитѣ личностъ, на народното чувство и на народнитѣ свѣтъ. Съ единъ рѣчъ ний познахмы лѣжитъ на тѣзи които сѣ ны дѣтали и трѣба да сѣ отварямы очі-тъ да сѣ не лѣжемъ вече. „Се здравъ былъ еси, кому не сѣгрѣшай.“

И тѣи въ пѣтьтъ на просвѣщеніето за напрѣдъ нека слушамы и нека вървамы че просвѣщеніето само по себе си нѣщо космополитическо, обще на всѣтъ наро-ды, но нека знаемъ и това че то не е въ исклученіе ако въ зачатото си бѣде пропѣкижѣтъ съ духѣтъ на народностѣтъ до който сѣ касае, и нека сѣ пенскабо-свамы да сѣ отдѣлямы още веднѣжъ отъ пѣтьтъ на чистонародното просвѣщеніе. Вънъ отъ училищата ни нека бѣде сво-бодно полето на космополитическото о-бразование, но въ училищата ни трѣба да прѣобладава народнитѣ духѣ, защото за-конѣтъ на самосѣхраненіето е и по-прѣвъ и по-правъ отъ оизи, споредъ който че-ловѣцитѣ отъ всичкитѣ свѣтъ трѣба да прѣдставляватъ едно дружество.

Най-послѣ народното ни вѣспѣтаніе за насъ е нѣщо толкозъ повече отъ го-лемѣ важностъ, споредъ колкото до сега въ едно до стадѣго пространство на врѣ-ме, то сѣ е вливалъ отъ странѣ въ прѣ-тивенъ смѣсъ. И ний ако имамы право да сѣ наричамъ народѣ, то ще имамы право въ най-закононѣ прѣдѣлъ да на-жемъ че народнитѣ ни интересы изиску-ватъ това непрѣменно така да бѣде.

АНГЛИЯ И ФРАНЦИЯ.

Английскитѣ Таимѣ, отъ нѣколко врѣме на самъ вижда сѣ систематически проти-воборникѣ на французскитѣ политикѣ. Прѣди малко врѣме той бѣше писалъ е-динъ членъ въ който нападале силно на Францѣ, като сѣматраше неѣкъ за първо-виновникѣ на втораженитѣ мирѣ въ Европѣ. Съ другъ единъ по-новъ членъ, написанъ по слѣдствіе на словата на Им-ператора Наполеона въ Орлеанъ, Таимѣ показва още по-големѣ сѣрдѣнитѣ кѣтъ французскитѣ политикѣ. Не може, казва, да разбере, въ що сѣ сѣстои позиціѣтъ за който Франца мысли че има право да държи въ свѣтътъ; минѣхъ сѣ годинитѣ когато Бурбонскитѣ и Апсбургскитѣ до-мове разбѣркувахъ Европѣ съ сѣпер-начаніята си и сѣнувахъ всемирнѣтъ мо-нархїѣ; утѣрява че не разбира какъ мо-же да бѣде то дѣто че прѣвѣсходството на Францѣ ще да сѣ докати веществен-но, защото другы народы, както Испанія и Италія бѣхъ процвѣтъвали край южны-тъ ѣ границы, или защото на источнитѣ ѣ границы Германия бы сѣ утѣрдила въ едносѣюзнѣ държавѣ. И най-послѣ като заключава Таимѣ казува слѣдующето:

“До когато Франца прѣбѣда въ мирѣ съ тѣзи държавы, тѣи бѣде сѣгѣрна за вліяніе-то, което напрѣдѣла сѣ ѣ цивилизаціѣ и дѣя-телното ѣ развитіе сѣ ѣ дали; но ако сѣ яви завѣстлива кѣтъ благоденствіето на сѣбѣтъ сѣ, ако всяка отъ тѣхъ сѣматра за сѣперникѣ, ако сѣ покаже че вліяніето което тѣрси е влія-ніе на якостъ които разбѣркува, тогазъ ней-ната работа не ще да е за да бѣде въ равно сѣрвеніе съ сѣперникѣтъ сѣ, но трѣба да сѣ приготви за да ѣ оборѣ всичкы. Фран-ца ако има мирны намѣренія ще има въ Евро-пѣ всичкитѣ прѣатели, но ако покаже военно-любивы прѣднамѣренія, ще да остане безъ сѣ-юзникѣ.”

Тойзи членъ на английскитѣ Таимѣ из-выка върлы заявенія отъ странѣ на полу-заванчнитѣ французскитѣ печатѣ. Особенно заслужа да сѣ спомене, ако не за пра-вото си размышленіе, а то поне за вър-лото си израженіе, единъ членъ на париж-скитѣ Пей както слѣдува:

столніето на Францѣ и да ни даде свѣтъ. Сѣбѣтъ на Таимѣ могатъ да сѣ оглавятъ въ това: “Господа Французи, стойте си у дома си, имайте грѣжѣтъ само за вѣтрѣнитѣ ва-ши работы; ако сѣ опѣтате да употребите вліяніето си възъ отъ вашитѣ прѣдѣлы, скоро ще имате противу васъ сѣ европейскѣ коалиціѣ.

Английскитѣ листѣ има нуждѣ да поласкае прѣдразудѣтъ на старѣ Англіѣ. Останѣли сѣ още въ нѣкои политически кругове нѣкавы сѣ вѣспоминанія отъ вѣтхитѣ боеве; има още нѣ-кои назадѣнчѣи на които умразата противу Францѣ произвежда слѣдствіето на народно чувство.

Насъ не ни е никакъ грѣжъ отъ тѣи мѣра-ніе на Таимѣ. Утрѣ може бы английскитѣ листѣ ще призове рыцарскитѣ чувства на французскитѣ народѣ и ще ни напоми че Ан-гличанитѣ и Французитѣ, сѣ бѣхъ единъ при другы на Севастополѣ.

Какво трѣба за това? Малко едно нѣщо сѣбужданіе на истинный въпросъ, а истин-ный въпросъ само по паружностъ сѣи. Когато Руссїѣ напѣри сѣгоднѣ минутѣтъ, когато сѣди че е въ сѣстояніе да сполучи това което ѣ отрече уговорѣтъ на 1856, не ще сѣ подвои да отвърли задѣженіята сѣ.

Не сме вече на 1834. Обстоятелствата сѣ про-мѣнѣхъ но не въ ползѣ на Англіѣ. Руссїѣ не заплашва толкозъ Цариградъ колкото Калкутъ. Пристѣва кѣтъ английскитѣ Индіѣ, пристѣп-ва нанѣнѣкъ бавно, но сѣтъ тѣрѣжъ ногѣ, оти-ва всякой денъ напрѣдъ помазѣ, но никѣга не сѣ стапѣва на задѣ.

Смущеніето което сѣ заявѣва въ Бѣл-градѣ, Яше, Букурѣщѣ, Баркотинѣ ко-пѣ сѣ подкадѣтъ въ Грѣцїѣ, подстѣваннѣ бунтуваніе въ Крѣтъ, тѣи сѣ работы на русситѣ дѣйны. Тѣи сѣ подзѣмный подколѣ кой-то прѣдѣде и приготѣ възбунтуваніето. Пав-славизмѣтъ сѣ мѣчи да сѣвѣкѣтъ подъ скипѣтъ на царѣ (русскитѣ) купове мѣжѣ много по страшно отъ 45 милїона Нѣмцы, които сѣ сѣзвахъ подъ скипѣтъ на прусскитѣ Царѣ. Ще настане денъ, въ който Англіѣ ще сѣматра за най голѣмо благополучіе това дѣто да на-мѣри пакъ сѣюзникѣтъ сѣ на Алжѣ и Инке-рманѣ, а тогази може-бы Таимѣ ще ни даде другы свѣтъ.

Тойзи членъ на Пей, който не може ни-къкъ да опровергае правитѣ размышленія на Английскитѣ листѣ, едно само сѣ вижда да казува, слѣдующето: Франца страда отъ пруссофобїѣ (страхуваніе отъ Пруссїѣ) а на Англіѣ трѣба да сѣ бон отъ ежедневнитѣ напѣрѣданія на Руссїѣ въ Азіѣ; и тѣи трѣба ли да сѣ сѣединѣтъ та да размѣнятъ непрѣатель за непрѣатель и сѣюзничество за сѣюзничество? Съ другы думы, за да уварди Англіѣ неоспоримѣ държавѣтъ сѣ въ Азіѣ, трѣба отъ сега да сѣ оздрави сѣюзничеството на Францѣ, слѣдователно да възпрѣ сѣгласно съ неѣкъ размышленіето на голѣмы държавы при границитѣ ѣ, за да сѣ уварди неос-поримо прѣобладаніето на Францѣ въ сухѣ Европѣ. Въ заключеніето на членѣтъ отъ Пей сѣ подмѣква горестѣта на им-ператорскѣ Францѣ, защото сѣрѣшнѣ сѣ-юзникѣтъ сѣ въ Крѣтъ Англіѣ и въ Италїѣ и въ Германїѣ да улеснява сѣ-ставаніето на голѣмы държавы до ребра-та ѣ. За това порастѣрева противу Англіѣ сѣгѣдѣтъ на истинный въпросъ, на който столѣнѣтъ турѣ сѣга въ Калкутъ. Съ единъ рѣчъ членѣтъ на Пей неможе да одѣрзости прѣителитѣ на мирѣтъ които могатъ да видѣтъ въ него че горестѣта на Францѣ за голѣмѣйтѣ напѣрѣдѣкъ на близанитѣ ней народы не е прѣстанѣла да врѣи че е невѣзможно да не избухне единъ денъ.

РУССИ, ФРЕНЦИ И ГРѢЦИ.

Подъ горнето насловіе единъ отъ ту-кашнитѣ грѣцкы вѣстници извѣща долу-приводимѣтъ уломкы отъ единъ членъ пи-санъ отъ нѣкой сѣ грѣколюбѣтъ Францу-зинѣ. Тѣзи уломкы прѣвеждамы и ний ка-то интересны за нашитѣ читатели поне-же изобразаватъ доста върно сѣстояніе-то на нѣкои работы въ Истокѣ.

нѣкой за народитѣ отъ дѣлата на тѣ-зи които ги управяватъ. Волята на народа е слаба да нареди политиче-скитѣ редѣ на всякой денъ, и нито може да сѣ заяви освѣнъ въ рѣдкы об-стоятелства сѣ голѣмы и рѣшителны протестираниѣ. И тѣи не е никакъ отго-ворѣнъ единъ народѣ за това което става безъ негово сѣзвѣленіе. Въ Грѣцїѣ особеннѣ, поради покровител-ството на силѣтъ, управяющитѣ сѣ излюжѣны да вършитъ всичко що епро-тивнѣ на това което ище народѣтъ. Правителството на Грѣцїѣ сѣ назѣрева всякого подѣ пѣстѣнство, подчинява сѣ на чуждо вліяніе. (кога русско, кога нѣмско, кога английско, кога фран-цузско, споредъ прѣобладаніето). Отъ това е несрѣжната, непостоянната и тѣрѣдъ не народната политика на грѣ-китѣ министри. Отъ тука сѣ погрѣш-китѣ, за които сѣ гади народѣтъ и който произлизатъ отъ мрачното сѣ-стояніе на Грѣцїѣ.

Всичката исторїѣ на Грѣцитѣ до-казува че тѣи нѣматъ никѣкъ уведѣ-вѣностъ за да бѣдѣтъ погѣмѣтъ отъ дру-ги народы. Тѣи дажѣ може да имъ сѣ прикажѣ противнитѣ недостатѣкъ, на исклучителностѣтъ. У тѣи домо-родството, яко възрѣжено, като отбѣ-сва ревнователно всяко чуждо ерод-ство, варди небутижѣтъ народитѣтъ крѣвъ, нѣравитѣ и идеитѣ. (*)

Така включѣнъ въ себе си и увардени цѣлы могожъ да прѣкарѣтъ най-ужас-нитѣ нападенія на честѣтъ сѣ. По-ройтъ на завоеванїѣта и на нашествїѣ-та потоци ги наистинѣ, но не ги по-гѣмѣ, нито ги прѣиначи.

На грѣцкитѣ земѣ сѣ настанихъ Сла-вѣнитѣ като живѣйтѣтъ отъ много въ-кове близу до тузѣлицѣтъ. Никакво сли-ваніе не е станѣло, и прилѣсличитѣ народы останѣхъ всякого отличител-ны. Освѣнъ Іудеитѣ, никѣкъ другѣ народѣ не е увардилъ толкозъ лично-стѣтъ сѣ, колкото грѣцкитѣ, никѣкъ не е толкозъ да не прѣема погѣмѣніе. Но сто че тойзи народѣ сѣ прѣдстави ка-то готовъ да сѣ придаде на Руссїѣ. . .

Еднаквостѣта на религїѣтъ не мо-же вече да сѣедини въ единъ само мо-нархїѣ всичкитѣ источны православны, както не може да склони всичкитѣ за-падны Католици да земѣтъ Папѣтъ за монархѣ. Папѣтъ, самы духовны нача-лници на Католицизмѣтъ, пожелѣхъ другѣ пѣтъ да станѣтъ самы свѣтскы владѣ-тели. Но въ Православитѣтъ р е л и г и ѣ, въ всякой народѣ (освѣнъ Българскитѣ и то по милѣстѣтъ на прѣвѣлѣнитѣ Грѣцѣ Б.Р.) има незави-сѣимѣтъ сѣи народѣтъ черкѣвъ, управяванѣ отъ Синодѣ или Патриархѣ. Грѣцитѣ който прѣдпочетѣхъ гѣжѣжѣ-тъ отъ шапѣжѣтъ, Сѣтѣана отъ Папѣ-тъ, никѣкъ нѣма да изѣртѣватъ рели-гїознитѣ сѣ автономїѣ. За това обы-чатѣ повече Турцитѣ, а не Русситѣ, защото първитѣ сѣ не мѣсятъ въ ре-лигїознитѣ имъ работы, а сѣвъ Русси-тъ въ религїознитѣ нѣща трѣба да сѣ покоряватъ на царѣ.

Опасностѣ-тъ на Истокѣ сѣ правимъ ний самы като близкѣмы Грѣцитѣ въ обѣтіѣта на Руссїѣ чрѣзъ несмисленѣ-тъ Католическѣ пропагандѣ. Наистинѣ Католическата партїѣ е свободна да

*) Това е малко прѣказано и за хатѣръ казѣно, за-щото освѣнъ ножѣта който може да сѣ каже чисто грѣ-цѣ, като виникнѣтъ подѣ неѣкъ въ крѣвъ-та ше видѣтъ чуждата сѣбѣ отъ азѣбѣска, купѣляшѣна, българска славянскѣ, рѣиска и дажѣ еврейска. Тѣи които сѣ су-мѣватъ на това трѣба да ни отговарѣтъ, какво станѣ-хъ не изисчѣленитѣ оизи отъ избранныитѣ нарѣдѣ

употребя капиталитъ си за да прозе-
литира съ Мисіонери источнитъ наро-
ды; но француската дипломатія не
тряба да ся туря подъ заповѣдъ на
тѣзи Мисіонери, а когато прави то-
ва, насилува законѣтъ който налага на
всички почитаніе къмъ свободѣтъ на съ-
вѣстѣтъ. Всичката наша сила на И-
стокъ, всичката наша власт е въ ра-
сположеніето на тѣзи партіи и гле-
дамы прѣзъ нейнитъ очи. За да уго-
димъ на нѣм, пращамъ войскъ въ Сиріѣ;
всичкитъ наши званици дѣлѣтъ, отъ
посланици до тѣмнитъ въ консу-
латата сѣ подъ нейни заповѣди. Надъ
черквитъ на тѣзи партіи възвишавамъ
нашиятъ припорѣкъ. Ако да правимъ
Русіѣ за православнитъ това което
нѣй правимъ за Католицитъ, за право-
славитъ да смѣ безпокойни. Щѣмъ да
ѣхъ укорявали като неутрализи другъ
връжъ и като такъвъ който подклажда
религиозни страсти.

Какво намереніе имамъ съ тѣзи безза-
конни пропаганды? Искамъ да оборимъ
руското вліаніе съ развитіето на Ка-
толицизма; стара и глупава Химера!
Защото докара противното сѣдѣствие,
прѣзъ нашето странждѣніе за Ка-
толицизмъ, създаваме религиозното
вліаніе на Русіѣ. Когато обесивамъ
съ привилегіи нѣколко Грци (! разбира
ся и за други православни народности
Б. Р.) защото сѣ си мислимъ вържѣтъ,
отчайвали другитъ, висшегласіето, вси-
чки които сѣ останали върни на на-
родитѣ си стрѣхъ...

Познатитъ отъ публичитъ Хайреддинъ
бей, съобщава на Курріѣ д' Оріанъ единъ
интересенъ членъ връжъ административнитъ
дѣла въобще на Турціѣ и частно връжъ
Државнитъ Сѣвътъ. Нѣй изважамъ отъ
този членъ само следнитъ по интересенъ
откъсѣкъ:

... Трѣба свободно да исповѣдамы: otto-
манскитъ служители такива каквито сѣ днесъ,
не сѣ способни да служатъ за върхъ отъ-
гласъ, за нуждитъ на населеніята.

Освѣтъ туй, тѣ не ше могатъ да служатъ
за дѣйствиелни инструменти на правителството
когато това послѣдното ше турѣ въ дѣйстви-
елнѣтъ конто сѣ изработихъ отъ Државнитъ
Сѣвътъ.

Далечъ отъ мене мисълта да обвинявамъ
ottomанскитъ служители като хора частни. Шо
кажѣ повече: нигдѣ вѣй не ше намерите есте-
ства по-благотѣлны, по-милосѣрды. Нигдѣ
вѣй не ше намерите служители по-способни
да исповѣдамы мислитѣ си въ едно мѣсто
гдѣто законѣтъ бы былъ пълненъ, неизмѣняемъ,
общъ гдѣто прѣданостѣта на вѣско тѣло и
на вѣско лице ше ся упознае ясно. По това
тѣло е което липсва днесъ на служителитъ на
Турціѣ, понеже за създаваніето на това тѣло
Владѣтелъ учрѣди законодателнитъ сѣвътъ.

Безъ сумнѣніе, всичко сѣ улущава, всичко
става ярно всякий денъ въ Турціѣ; но не-
оспорно е че администраціята и администра-
тивнитъ тѣла конто сѣществуватъ произлизатъ
и ше произлизатъ още за нѣколко врѣме отъ
тъмнитѣтъ, отъ хаосѣтъ и отъ злоупотребуваніята
отъ конто Турціѣ трѣси да ся освободи. Днесъ
кажъ може да ся придобіе единъ службѣ? Да
ли по силѣта на едно званіе или на единъ
частенъ способностъ? Да, това го виждамы
вече и всякий денъ повече; но този видъ за
възвнѣшеніе не е друго освѣтъ едно исклученіе.
Идеята за частна способностъ тѣзи майка за
всяка умна организациѣ, е още далечъ за да
бѣде обикновени: мѣстото което ся опрѣдѣ-
ля за въ државното поприще то ся опрѣдѣля
отъ класѣтъ и отъ буюрѣтъ на господарѣтъ.

И тѣй, какво виждамы на всякий чѣсъ?

Вчерашнитъ ходжа да става днесъ море-
плавателенъ чиновникъ; единъ краснописецъ
указватъ способенъ за всяко нѣщо по причи-
на на краснописателитъ му таланти; единъ
стихотворецъ да става генералъ по причина,
че е написалъ нѣкакви смѣшны масали. Какво
произлиза отъ това? Произлиза че лицата ко-
ито сѣ ся възвысили на общи службѣ безъ да
знайтъ защо, сѣ въобразаватъ твърдѣ наввно
че чудото което ги възвысило на единъ служ-
бѣ нѣмъ е въ сѣщото врѣме дало всичкитъ
качества които този постъ изисква: тѣ ся нѣ-
сятъ и въ това което ся отнася до тѣхъ и въ
това което не ся отнася до тѣхъ; тѣ ставатъ
въ сѣщото врѣме и смугтели и мѣстители.

... Мислятъ ли че тѣзи конто ся показа-
хъ неспособни да направятъ патѣщѣтъ да
могатъ да извършатъ деликатнѣтъ дѣлъностъ
да турятъ въ дѣйствиѣ законнитъ изработени
отъ Државнитъ Сѣвътъ? Но тѣзи правилници
ше пазитѣтъ и ше угасятъ като единъ смѣхъ,
въ срѣдъ това безрѣдно сборище въ което
идеята за државѣ, уваженіе на законитъ, гра-
ница на властѣ, възможностъ за контролъ,
страхъ за отговорностъ не сѣществуватъ никакъ.

Имате право, че кажѣ правителството; азъ
ше натоваря Државнитъ Сѣвътъ да състави
законъ за да управяватъ и въздржатъ служи-
телитъ.

осѣтъ чѣстъ отъ хартія (кихад парчасъ)!
Знайтъ ли кога законѣтъ е дѣйствиеленъ?
Когато е познатъ не само отъ чиновникѣтъ
когото задѣлжава, но отъ всичкитъ народѣтъ
когото интересува; когато народѣтъ има сила
не само да упознава прѣдложеніето на зако-
нитъ, но още и да извести высшѣтъ властѣ:
да кажѣтъ думѣтъ: когато чиновникѣтъ сѣ
надзираватъ отъ едно прѣдставителство избрано
отъ самитъ народъ. Защото твърдѣ вѣротно
е че когато чиновникѣтъ сѣ самы конто ся
наглеждатъ, правителството не ше може да
бѣде нѣкако извѣстено за тѣхнитъ нерадѣни
и прѣдѣлѣнія.

Нека државнитъ Сѣвътъ да обрѣца и-прѣ-
обрѣца колкото ше въпросѣтъ за прѣобразо-
ваніята въ Турціѣ, той не ше намери друго
срѣдство за да усѣтъ осѣтъ ако ся турѣ въ
право сѣшеніе съ народѣтъ, съ сѣрѣдството
на едно вѣрно прѣдставителство отъ странѣ
на този послѣднитъ.

Това прѣдставителство ше му открие първо
нуждитъ на странѣтъ и ше му спомогне послѣ
да турѣ законитъ въ дѣйствиѣ.

... За този конто я разбира добръ ше
бѣде явно че това което трѣба озобено на
Турціѣ, както на всяка другъ страна, е пу-
бличностѣтъ. Тѣзи послѣдната ся учрѣдява
чрѣзъ събраниѣта, чрѣзъ прѣсѣтъ.

Развитіето на прѣсѣтъ зависи още повече
отъ врѣмето нежелѣ отъ инициѣтивѣтъ на
правителството; особено подиръ устано-
вленіето на събраниѣта ше захване тѣзи ини-
циѣтивѣ.

Публичностѣта, ето высшето условіе за по-
рядѣтъ въ единъ државѣ. За какво ше слу-
жатъ най-добритъ закони а кога сѣ осѣдени
да стоятъ въ единъ неприблизѣтелнъ тъмнитъ?
Толкова струва да ся водѣ чловѣкъ по зако-
нитъ на критикѣтъ мѣждѣтъ Министѣ конто
закони никой никого не е чѣлъ. Нѣй деспотъ-
ческата државѣ която сѣществувѣ подъ у-
правленіето на публичностѣтъ е прѣдпочител-
на за управляющитъ и за управляемитъ, нежелѣ
една страна снабдена съ единъ изряденъ ко-
дексъ, но населена съ слѣпы и съ нѣмы.

Публичностѣтъ е свѣтлина; а свѣдѣната е
най-добритъ отъ всичкитъ законодатели и
най-силнитъ отъ всичкитъ закони.

Галата-сарайскитъ Лицей.

Възнѣніето което ся произведе между пу-
блицитъ по причинѣ на исклученіето както
на грцкитъ языкъ тѣй сѣщо на българскитъ
и на арменскитъ языкъ е далечъ да ся у-
крити. Нѣй знайтъ отъ добръ источникъ че
значителнитъ граждани отъ грцкитъ община
сѣ събрали и рѣшили да съединѣтъ доходитъ
на халкинското и фанарското училище, и като
прибавятъ на тѣзи сумми и това което ше
получатъ отъ частни помощи, да съставятъ
одно училище (колегіѣ) по моделѣтъ на го-
лѣмѣтъ европейски заведения. Въ това учили-
ще ше ся прѣдѣла не само грцкитъ языкъ, сло-
весностѣтъ и наукитъ, но также арменскитъ,
турскитъ, българскитъ и французскитъ. Нѣй ше
забѣлжитъ че това заведение не ше има ни-
каво общо съ еллиниското правителство; ел-
линското сребро не ше съучаствува никакъ
ниго за основаніето му, нито за сѣществова-
ніето му; но тѣзи конто дѣйствува редовно
и законно сѣмъ грцы подданници, подъ заши-
тѣтъ на патриархѣтъ, безъ да може нѣкой да
ги обвини че сѣ агенти на Русіѣ или на
Грциѣ.

Работата е трѣтѣва, и това ше е мажно
на галата-сарайскитъ лицей да ѣхъ отвориѣ.

Нѣй не ся издигамя срѣщѣ лицейското за-
веденіе, далечъ отъ насъ тѣзи мислѣтъ. Нѣй
мисламъ даже че идеята сама по себе си е
изрядна, че и тя ше може да дава голѣми
результати.

Но жално ни е за дѣто сѣ ся пажнали въ
въпросъ за организациѣ и за дѣто ся видѣли
за добро да изгонятъ всичкитъ говоримы
въ странѣтъ языци съ исклученіе на языкѣтъ
на правителството.

Но ше ни кажѣтъ че турскитъ языкъ е
официѣленъ, и че като такъвъ, изучаваніето му
става задѣлжително. На това нѣй смѣ съ-
гласны.

За забѣлжаніе е обаче че въ много обла-
сти, правителството е принудено да обща-
рѣдва официѣлнитъ си актове или на грцкитъ
или на българскитъ языкъ, защото населеніята
не разбиратъ турскитъ языкъ.

Волно забрѣвѣтъ че въ Ottomanскѣтъ Им-
періѣ нѣма единство за языкъ както нѣма и
единство за народностъ.

Его вече има нѣколко врѣме отъ както ся
старѣйтъ да турятъ свѣршено единство меж-
ду всичкитъ народности конто съставятъ на-
селеніето на Имперіѣтъ.

Какъ прочее ся случѣва че въ Лицейѣтъ, кой-
то е едно заведение твърдѣ либерално, да
правитъ това исклученіе което сѣмѣната поли-
тика уборава въ други обстоятелства.

Ако обнародватъ единъ книгъ подъ заглавіе:
икономическѣ противорѣчїѣ, тѣзи книгѣ ше
бѣде по-любимѣтъ отъ книгѣта на Прудонъ,
подъ заглавіе: *дипломатическѣ противорѣчїѣ*.

Колкото за насъ, види ни ся че бѣше лесно
да ся рѣши този въпросъ, ако и да е мажѣ
нѣщо мажичѣкъ.

При задѣлжителното изучаваніе на француз-
скитъ и на турскитъ языкъ: не бѣше ли
възможно да ся направятъ *Факултативни*
(по-волѣи) изучаваніе на грцкитъ, на ар-
менскитъ и на българскитъ языкъ?

дошла на умѣтъ на други лица по-высоко ту-
рени отъ насъ за да ѣхъ усѣществитъ.

Обаче, ако слушамя Грциѣтъ, тѣ казватъ че
тѣзи идеи ся вече прѣдѣставили на Г. Бурѣ
който не ѣхъ прѣлѣзъ зашто не было възможно
да ся прѣеме изучаваніето на българскитъ и
на арменскитъ языкъ, като ся изгонвалъ
грцкитъ, за който языкъ, Г. Посаданинѣтъ
не шѣлъ никакъ да чѣе да говорѣтъ.

И Грциѣтъ конто никого не ся истощаватъ
отъ да даватъ причинѣ, и конто даватъ доши
доказателства когато нѣма добры, прибавѣтъ
че причината на това изгонване (на тѣхнитъ
языкъ), е усамотеніето въ което былъ ся на-
мѣрилъ Г. Бурѣ когато бѣше въ послѣдно
врѣме въ Атинѣ.

Нѣй не шѣмъ да влизамы въ подробности
врѣху тѣзи работѣ, подробности конто никакъ
не ни интересуватъ.

Но досадно ше ни е всякога да гледамы
че галатъ-сарайскитъ Лицей, около който
трѣбаше да ся прѣсѣкатъ всичкитъ симпатіи,
стана вече, прѣди сѣществованіето си, единъ
прѣдѣлъ за разногласіе.

Въвъ всякой случай, нѣй не ше идемъ тол-
кова далечъ колкото *Левантъ Хералдъ*, и за-
што вѣстникѣтъ ни е италианскитъ, нѣй нѣма да
некамъ изучаваніето на италианскитъ языкъ въ
Лицейѣтъ, ако Италиѣ и да е направилъ своитъ
услуги на съюзитъ войски въ 1853.

Чудното е че *Левантъ Хералдъ*, английскитъ
вѣстникъ, твърдѣ английскитъ, който иска изуча-
ваніето на английскитъ языкъ го прави въ
притурки конто иматъ заглавіето на английскитъ
языкъ а всичкото друго на французскитъ.

Ако прочее, той самъ припознава че фран-
цузскитъ языкъ е до толкова распростра-
ненъ, што тои е принуденъ да го обнародва
на французскитъ за да го разбиратъ повечето отъ
спомоществателитъ му, защо пакъ сега да выка
срѣщѣ французскитъ языкъ? (Кол. М. Ор.)

Мектебъ-и-Султаніе.

Императорскитъ ottomanскитъ
лицей въ Галатѣ-Сарай.

Програма.

Императорскитъ Ottomanскитъ Лицей е основанъ отъ
привителството съ цѣлъ да прѣготи за всичкитъ пу-
блици службѣ мѣждѣтъ конто принадлежатъ на разни
вѣроисповѣданія, като нѣмъ ся набави едно високо обра-
зованіе спорѣдъ обстоятелствата и нуждитъ на Иле-
риѣтъ.

Учрѣденіето на Лицейѣтъ ше бѣде по образѣтъ на
голѣмѣтъ второстепенни учебни заведения въ западни
Европѣ.

Ученицитъ конто, сѣлѣ като свѣршатъ въ Лицейѣтъ
пѣлнитъ курсъ на наукитъ си, дадатъ добръ испѣтъ
за всичкитъ курсѣ, ше бѣдатъ прѣсти, по тѣхното ис-
каніе, въвъ всичкитъ поприща на Државѣтъ.

Трѣніето на курсѣтъ на второстепенното изучаваніе
е отъ петъ години, въ тѣй число не ся подразумѣватъ
триѣтъ години за прѣгготвителни уроци
изначени за дѣцѣта конто, при влизаніето си въ
Лицейѣтъ, нѣматъ достатѣчны познанія отъ познаніята ко-
ито съставятъ прѣдѣлѣтъ на първоначалното изучаваніе.
При свѣршаваніето на редовнитъ курсъ който ся съ-
стои отъ петъ години, една шеста година ше може да
се посвети за да ся даде, на младежитъ, допълнително
изучаваніе което ся изиска отъ частнитъ поприща
конто тѣ прѣдполагатъ да сѣдѣватъ.

Прѣдѣлното обѣмѣ най-повече:

- 1-о Турскитъ языкъ който ше ся учи въ продълженіе
на пѣлнитъ курсъ на наукитъ.
- 2-о Французскитъ языкъ и литература.
- 3-о Обща и частна моралностъ (нравѣностѣтъ).
- 4-о Първоначални познанія отъ латинскитъ языкъ, ну-
жды за изучаваніето на правото, на медицинѣтъ и на
фармаціѣтъ.
- 5-о Етимологіѣта на грцкитъ думѣ.
- 6-о Всеобща и Османска Историѣ.
- 7-о Политическа, административна, търговека, земе-
дѣлческа и индустриѣлна географіѣ, за по-славнитъ дѣр-
жавы и частно за Османскѣтъ Имперіѣ.
- 8-о Първоначална и частна математика.
- 9-о Географіѣ.
- 10-о Механика и главнитъ ѣ приложения въ парови-
женіето и индустриѣтъ.
- 11-о Физика и Химіѣ.
- 12-о Природна историѣ.
- 13-о Първоначални уроци отъ право.
- 14-о Първоначални уроци отъ политическѣ икономіѣ.
- 15-о Познанія отъ риторикѣ и отъ всеобщѣ исто-
ріѣ на литературѣтъ.
- 16-о Геометрическо, козорипано и подражателно ри-
сованіе.

Изученіето на языцитъ: грцкитъ, арменскитъ и бѣл-
гарскитъ е факултативно и ше ся прѣдѣлаватъ на дѣцѣта
само по позволеніето на фамилиѣтъ.

Ученицитъ ше правятъ редовно, прѣзъ всичкитъ го-
дини, гимнастическо упражненіе. Лицейѣтъ е снабденъ съ
едно гимнастическо заведение поимѣтъ сѣ днорѣ и съ
приличнитъ инструменти съобразни съ разнитъ възрасти.

Ученицитъ ше бѣдатъ задѣлжени да държатъ вѣро-
исповѣданіето на което принадлежатъ.

Мюсюманскитъ ученици ше продължаватъ да правятъ
мюсюманскитъ си въ Дѣвѣтъ на Лицейѣтъ, единъ Мола
ше ся опрѣдѣлъ за духовното нѣмъ изпитаніе.

Дѣцѣта конто принадлежатъ на другитъ вѣроиспо-
вѣданія, ше ся подѣтъ редовно на богословіе при надѣл-
житъ нѣмъ общины; религиозното поученіе ше нѣмъ ся
дава съобразно съ едно споразумѣніе разсѣкано съ
духовнитъ начальници на черквитъ нѣмъ, и по желаніето
изразено отъ фамилиѣтъ нѣмъ.

Лицейѣтъ ше бѣде расположенъ за да може отъ сега
да прѣеме 600 ученици вътрѣшны. Подознѣната отъ уче-
ницѣтъ трѣба да принадлежи на мюсюманското вѣро-
исповѣданіе.

Дѣцѣта ше ся прѣематъ въ прѣгготвителнитъ кур-
сове отъ дѣвѣтъ до тринадесятъ години.
Тѣзи отъ дѣцѣта конто ше вече изучили първоначалнитъ
курсѣ, ше ся принасятъ, ако и да ся по-взрастни отъ
13 години, и ше ся распорѣдѣтъ, подиръ испѣтъ и спо-
рѣдъ широчинѣтъ на познаніята нѣмъ, въ класѣветъ на
второстепеннитъ курсѣ.

Императорскитъ Ottomanскитъ Лицей прѣима ученици
вътрѣшны, позо-пансионери, и вънѣшны.
Цѣната на цѣлѣтъ платѣ за вътрѣшнитъ е означена

платѣ да плащатъ, шомъ влѣзѣтъ дѣцѣта нѣмъ въ Ли-
цейѣтъ, цѣната за всичкитъ потребни дрѣхѣ, и коѣто
цѣна е 15 лири. Тѣзи сумми единъ платѣ платена, под-
държаніето и подновяваніето на дрѣхѣтъ въ продълже-
ніе на всичкото прѣбываніе на ученицитъ, сѣ подѣ грѣ-
жатъ на Лицейѣтъ.

Цѣната на платѣтъ обѣмѣ всичкитъ главни и второ-
степенни разности, свѣрѣхъ: хранилото, обличаніето, пра-
ніето, кърпеніето, крѣватѣтъ и потребитѣ му, разнѣ-
сѣтъ за болѣстѣ, за данѣніето на классическѣ книжи,
хартіѣ, пера, мастило и пр.

По-пансионерѣтъ стоѣтъ въ Лицейѣтъ въ продълже-
ніето на всичкитъ денъ, и ся врѣшатъ вечеръ при фа-
милиѣтъ си. Цѣната за позо-пансионерѣтъ е 25 лири на
годинѣ, и въ тѣзи платѣ ся подразумѣва обѣданіето
на пладѣ и закупаніето частѣ по четири [8 и чѣтъ по-
турѣ], тѣй сѣмѣ и нѣколко разности и классическѣ
книжи въ конто имѣтъ право вътрѣшнитъ ученици.

Вънѣшнитъ ученици сѣдѣватъ прѣдѣлното въ класѣ-
ветъ но не сѣмъ прѣсти въ изучаваніето на уроцитъ, тѣ
нито обѣдѣтъ нито вечерѣтъ въ Лицейѣтъ, нито нѣмъ
имѣтъ ся данѣ нѣщо отъ тѣмъ. Цѣната за вънѣшнитъ е
6 лири на годинѣ.

Стоѣностѣта на цѣлѣтъ платѣ, на позовинѣтъ платѣ,
и на платѣтъ на вънѣшнитъ ученици ѣхъ плаща по
шестѣмесіе. напѣрѣдъ и безъ никаво подклапаніе отъ
странѣ на Администраціѣтъ.

Всяко трѣмѣсѣніе начнато сѣ плаща изъ цѣло.

Ученицитъ конто ше ся прѣематъ въ теченіето на
школскѣтъ години, плащаніето на училищнитъ цѣлѣ ше
захванѣтъ отъ първитъ денъ на половѣсѣніето прѣзъ
което ся събиратъ ученицитъ.

IX.

Ottomanското Правителство, въдушевлено съ желаніе
да направѣ да участвува въ благоустроеніето на уче-
ниѣто дѣцѣта конто принадлежатъ на фамилиѣ не толко-
ва богаты има намѣреніе да подиръ многобройни
милостивни мѣста. Милостивнитъ императорскѣ мѣ-
ста сѣ назначени само за ottomanскитъ подданници.

Тѣзи милостивни мѣста [бурсѣ] ся раздѣлятъ на: нѣ-
мѣ, три четвѣртни, и половина; Правителството даде
ше може, ако го вижда за прилично, да отворѣ фа-
милиѣтъ отъ разносѣтъ на дрѣхѣтъ.

Поправленіето на милостивнитъ мѣста и части отъ
милостивнитъ мѣста, както и намѣненіето на разносѣ-
тъ за дрѣхѣтъ сѣ отнасятъ до Негово Прѣвѣсѣдѣство
Г. Министрѣтъ на общѣ родното просвѣщеніе.

Фамилиѣтъ конто бѣ получатъ въ подарѣкъ половинъ
милостивно мѣсто [половинѣ бурсѣ] ше могатъ,
ако нѣматъ желаніѣтъ, на мѣсто да вырѣшатъ дѣцѣта си
въ Лицейѣтъ за вътрѣшны, като платѣтъ половинѣтъ цѣ-
на на платѣтъ, да ги прѣдѣлаватъ въ качествѣ на позо-
пансионери безъ никаво плащаніе.

Ученицитъ конто ся учѣтъ милостивно, ше могатъ
да изучѣтъ това сѣ мѣсто до свѣршаваніето на наукитъ
си, освѣтъ само ако не имѣтъ ся произнесе изгонваніето
по сѣдѣствіе на нѣкое си важно прѣдѣселеніе.

X.

Фамилиѣтъ конто желѣятъ што дѣцѣта нѣмъ да по-
ставѣтъ въ Императорскитъ Ottomanскитъ Лицей, ся
призванѣтъ да тѣ прѣдѣставѣтъ отъ сега на испѣтѣтъ-
нѣтъ комисіѣтъ коѣто ше прѣбывава въ Галатѣ-Сарай
пѣлнитъ денъ, осѣтъ въ Петѣкъ и въ Недѣлѣтъ, частѣ
отъ II и II сѣтринѣ, частѣ до 3 подиръ пладѣтъ [по
турскитъ: частѣ отъ 4 до 7 и 9].

Родитѣлитъ конто имѣтъ намѣреніе да си нехотѣтъ
стѣнуваъ едно милостивно мѣсто, или част отъ мѣ-
стѣно мѣсто, трѣба, като знайтѣтъ дѣцѣта си, да по-
дадатъ на управленіето на Лицейѣтъ една просѣба отпра-
вена до Негово Прѣвѣсѣдѣство Г. Министрѣтъ на об-
щепародното просвѣщеніе, като извѣстѣватъ въ сѣмѣно
тоу прѣме именѣта и прѣкорѣтъ на фамилиѣтъ, въ-
растѣта му, вѣроисповѣданіето му, художеството и дѣ-
стопрѣбываніето на бащата, тѣй сѣмѣ и частѣта на
платѣтъ коѣто фамилиѣта е въ сѣстоаніе да платѣ.

Kurrie d' Orian

Κων-λιν τήν 29 Μαΐου 1868.

Φίλτατέ μοι Σάντζο.

Ἰδὼν τὴν ἐκ Φιλιππουπόλεως ἀνταπό-
κρισίν σου καὶ λίαν ἐλυπήθην διὰ τὰ ἐν
αὐτῇ ἐμπεριεχόμενα. Ἀλλὰ σὺ σκληρίνεις
σήμερον τὸ αἰτεῖσθαι. Σοὶ εἶπον καὶ ἄλλοι-
τε ὅτι πρόπει ν' ἀφίσωμεν τὰ πράγματα
νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ ὅπου προωρίσθησαν διότι
ὅσον οἱ διέποντες σήμερον τὴν Μεγ. τοῦ
Χριστοῦ ἐκκλησίαν μεταβαίνουνσιν ἀπὸ πα-
ρανομίαν εἰς παρανομίαν τόσον τὸ ἀπαν-
ταχοῦ Ὁρθόδοξον πλήρωμα ἐκτιμᾷ αὐτὰς
καλλίτερον, καὶ ἡμεῖς οἱ Βούλγαροι δικαι-
οῦμεθα ὑπ' αὐτοῦ περισσότερον καὶ ἀπο-
κτῶμεν δικαίωματα πλείοτερα εἰς τὸ νὰ
νομιμοποιήσωμεν τὸ ἡμέτερον ἐκκλησια-
κὸν ζήτημα. Ἀν λοιπὸν ᾗται πραγματι-
κῶς πιστῇ ἡ ἀντιγραφὴ τῆς Πατριαρχι-
κῆς καὶ Συνδικτικῆς ἐπιστολῆς περὶ τοῦ Εἰ-
ρηνοῦπόλεως, ὡς δὲν ἀμφισβᾶλλομεν πλέον
περὶ τῶν ἐν Φιλιππουπόλει παρανόμων καὶ
ἄξιοποιῶν πράξεων αὐτοῦ

